

*Doživi putovanje
Osječko-baranjskom
županijom*

KAKO KORISTITI OVAJ SUVENIR?

1. SKINITE APLIKACIJU CROATIAN LANDMARKS SA GOOGLE PLAY (ANDROID) ILI APP STORE (IOS).
2. SKENIRAJTE OZNAČENE FOTOGRAFIJE SVOJIM PAMETNIM TELEFONOM.
3. UVEĆAVAJTE, ROTIRAJTE I DOŽIVITE FOTOGRAFIJU U SASVIM NOVOM OBLIKU!

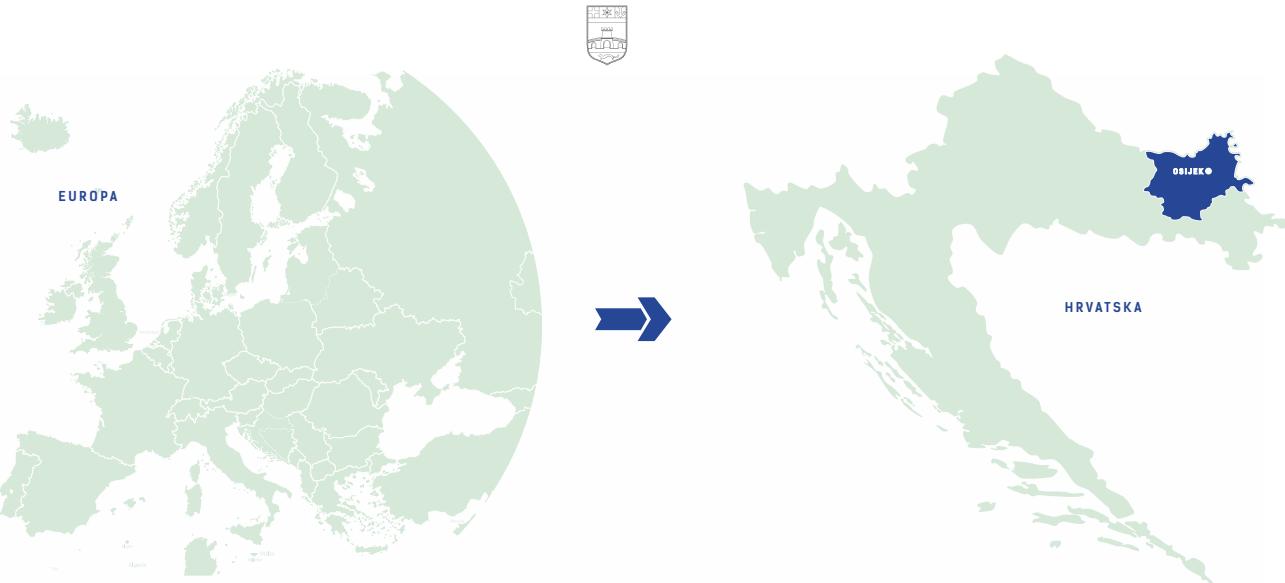
HOW TO USE THIS SOUVENIR?

1. DOWNLOAD CROATIAN LANDMARKS APP FROM GOOGLE PLAY (ANDROID) OR APP STORE (IOS).
2. SCAN MARKED IMAGES WITH YOUR SMARTPHONE.
3. ZOOM, ROTATE AND EXPERIENCE PHOTO IN A WHOLE NEW WAY!

WWW.OBZ.HR

Osječko-baranjska županija smještena je u sjeveroistočnom dijelu Republike Hrvatske te se svrstava u prostor panonske Hrvatske s pretežito nizinskim, ravnicaškim geografskim cjelinama. Površinom od 4.155 km² zauzima prostor oko donjeg toka rijeke Drave.

Jugozapadni dio županije je većih nadmorskih visina na obroncima Krndije i Papuka. Posebnost Županije čine riječni tokovi Dunava, Drave i Save koji su imali presudnu ulogu u modeliranju i izgledu današnjeg reljefa.

Županija se prostire od Donjeg Miholjca i Našica na zapadu, do Erduta na istoku, te od hrvatsko-mađarske granice na sjeveru do Brodsko-posavske i Vukovarsko-srijemske županije na jugu. Graniči na sjeveru s Mađarskom, na istoku sa Srbijom, na zapadu s Virovitičko-podravskom županijom i Požeško-slavonskom županijom, na jugu s Brodsko-posavskom, a na jugoistoku s Vukovarsko-srijemskom županijom.

Županije ima 7 gradova (Beli Manastir, Belišće, Donji Miholjac, Đakovo, Našice, Osijek, Valpovo) i 35 općina (Antunovac, Bilje, Bizovac, Čeminac, Čepin, Darda, Donja Motičina, Draž, Drenje, Đurđenovac, Erdut, Ernestinovo, Fericanci, Gorjani, Jagodnjak, Kneževi Vinogradi, Koška, Levanjska Varoš, Magadenovac, Marijanci, Petlovac, Petrijevci, Podgorač, Podravska Moslavina, Popovac, Punitovci, Satnica Đakovačka, Semeljci, Strizivojna, Šodolovci, Trnava, Viljevo, Viškovci, Vladislavci, Vuka) s ukupno 264 naselja.

Rijeke Dunav i Drava povezuju ovo područje i s riječnom mrežom europskih rijeka. S dvije zračne luke (Osijek/Klisa i Čepin) u blizini Osijeka, Županija je povezana i s mrežom hrvatskih zračnih luka.

Osječko-baranjska županija ima bogatu povijest, tradiciju, kulturnu i vjersku baštinu, očuvanu prirodu i prekrasne krajolike, obiluje plodnim prirodnim resursima i našim najvrjednijim potencijalom, našim marljivim ljudima, Slavoncima i Baranjcima i njihovim vrijednostima, znanju i sposobnostima te daleko poznatom gostoprimstvu.

Oblici turističke ponude, autohtonog su karaktera, a izletničkom, rekreativskom, svakako treba dodati i kulturni, zdravstveno - lječilišni, poslovni i tranzitni, vjerski (hodočasnički), sportski, lovni i ribolovni i seoski turizam, kao nove oblike selektivne ponude ove pitoreskne turističke destinacije (vinski i gastrorizam, cikloturizam i avanturistički turizam).

U ovoj knjižici pronaći ćete bogatstvo prirodnih i kulturno-povijesnih zanimljivosti kao i niza različitih turističkih aktivnosti i događanja.

GRADOVI

OSJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA

OSIJEK I TVRĐA

Kompleks Osječke Tvrđe izgrađen je u 18. stoljeću s impozantnim bedemima i gradskim vratima, romaničkom jezgrom, te kvadratnim glavnim trgom, pa je Osijek najvažnije vojno, gospodarsko, upravno i kulturno središte Slavonije.

Tvrđa pripada najznačajnijim starim hrvatskim gradskim jezgrama i najveći je sklad baroknih vojnih zgrada očuvanih do danas.

Ističe se zgrada glavne straže iz 1730. s arkadama i četverouglitim tornjem za obilazak stražara. Izdužene jednokatne vojarne poznate su pod imenima Neutor, Donati, Zeichenamt, Jugend Kaserne.

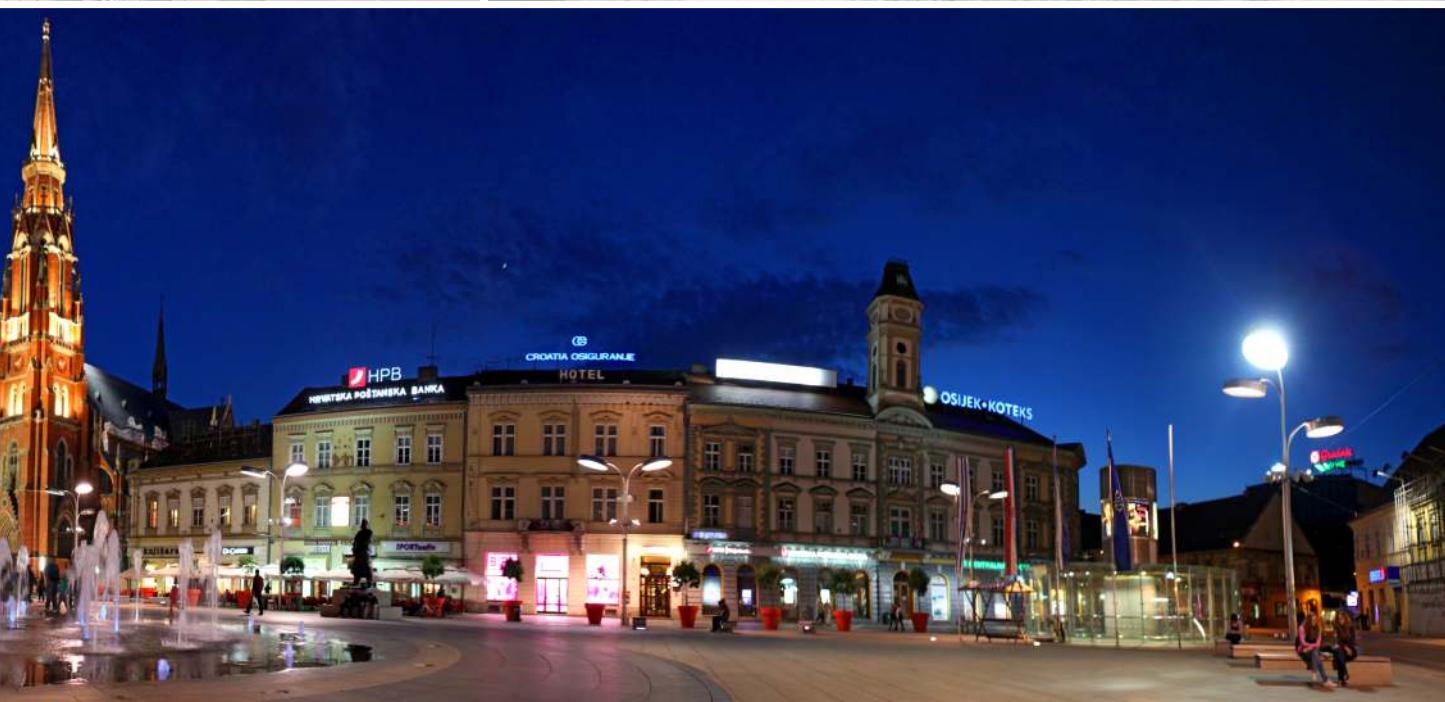
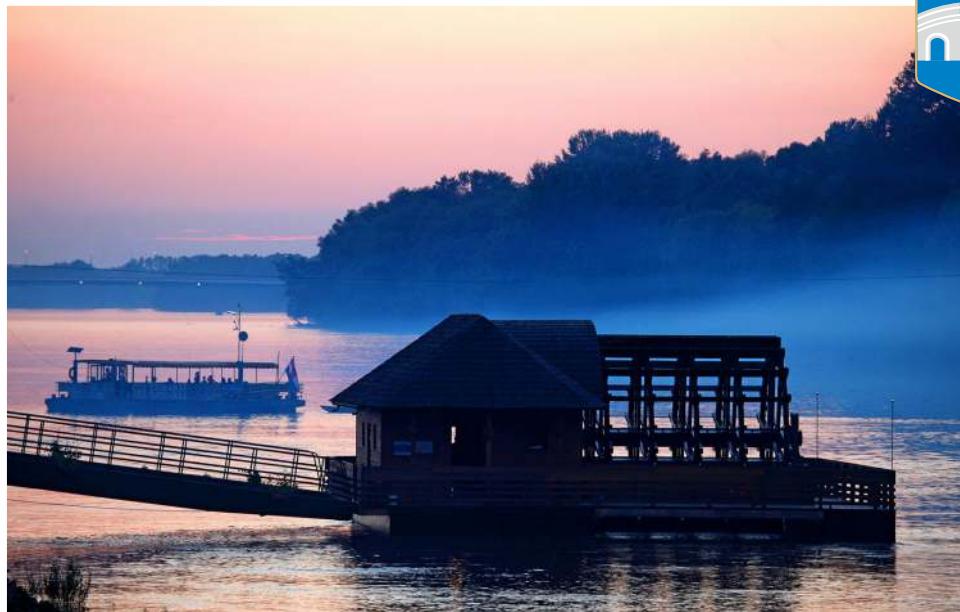
U Tvrđi su očuvane lijepе plemićke i građanske zgrade, barokni kužni pil Sv. Trojstva (1729-1730), fontana, zgrada Muzeja Slavonije, stara gimnazija, crkva sv. Mihovila s vrijednim inventarom i opremom (čuva kalež s medaljonima od emajla s prikazima iz života sv. Franje Ksavera sa žigom iz Beča iz 1764).

Franjevački samostan započet je 1699. u kojem je 1735. Slavonija imala svoj prvi fakultet (studij mudroslovlja i bogoslovije). Iste godine tu je utemeljena prva tiskarnica u Slavoniji.

OSIJEK

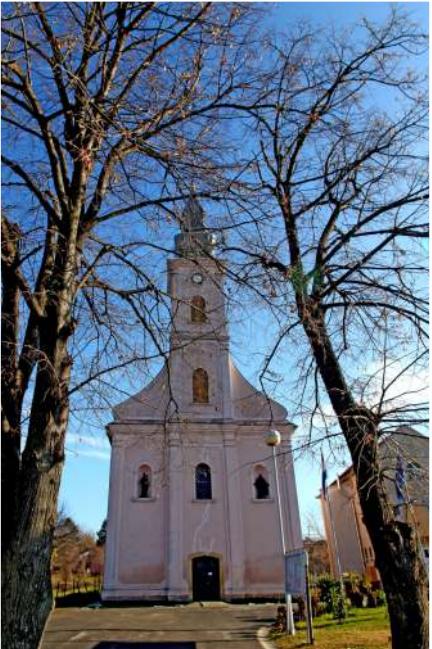
BELI MANASTIR

Beli Manastir službeno je proglašen gradom 29. studenog 1961. godine. U srednjem vijeku tu je bio samostan (Pel-Monoštor).

Otkrivena su dva prapovijesna naseobinska sloja sa zemunicama. U obnovljenoj crkvi sv. Martina nalazi se nova oltarna slika sv. Martina, djelo akademskog slikara Nevenka Letića, te kip Marije Pomoćnice. Pored crkve nalazi se i obnovljeni župni dvor. Dan grada Belog Manastira i crkveni god sv. Martina obilježava se 11. studenoga.

Baranjski riblji paprikaš (fiš-paprikaš) i baranjska vina dio su tradicionalne gastronomске ponude. Lokalitet Lojmir na kojem se nalaze ostaci "Pel Monoštora" kao i uzvišenje Bansko brdo sa svojim vinogradima glavni je izletišni prostor neposredne gradske okolice

BELIŠĆE

Povijest područja grada počinje osnivanjem industrijskog poduzeća 1884. godine u ovom dijelu istočne Hrvatske koji je bio bogat hrastovim šumama. Mađarski veletrgovac i tvorničar Salamon Heinrich Gutmann te je godine od valpovačkog vlastelinstva kupio na desetogodišnje korištenje harkanovačko-koškanski kompleks šuma površine 3 796,7 katastarskih jutara. Kao najpogodnije mjesto za gradnju pilane odabранa je neplodna rudina uz desnu obalu Drave, Belistje (u katastarskoj općini Bistrinci), kasnije Belište, po čemu je naselje nastalo na tom mjestu i dobitilo ime Belišće.

ĐAKOV

S koje god strane prilazili Đakovu, prvo što ćete ugledati je žar opeke dvaju tornjeva i kupola najljepše katedrale na prostoru od Venecije do Istanbula. S te najviše đakovačke točke koja plamti nebeskim ognjem, vidi se cijeli grad kako od drevnog središta teče i razlijeva se u svim pravcima, u polja koja dodiruju nebo. Ali spustimo se niže, do zagrljaja trgova, parkova, ulica i sokaka, do srca ljudi i zakoračimo u novi život na davnim tragovima.

Đakovo je svoju povijest pisalo perom i mačem. Gradom se, prema požutjelim listinama, zove od 1239. godine, kada se po dosadašnjim saznanjima spominje kao biskupsko sjedište.

DONJI MIHOLJAC

Prvi zapis o Donjem Miholjcu datira iz 11. st., a vezan je za izgradnju crkve posvećene sv. Mihaelu. Dolaskom obitelji Prandau u ove krajeve 1721. g. započinje izgradnja vlastelinskih kuća, te dolazi do progresa društvenog, ekonomskog i športskog života u mjestu.

Smještaj Donjeg Miholjca uz graničnu rijeku Dravu odredio je njegovu graničnu i tranzitno-turističku funkciju. Lijepi neogotički dvorac, s parkom koji je zaštićen kao hortikulturni spomenik, glavni je cilj posjetitelja.

Miholjačko sijelo najznačajnija je manifestacija, a uključuje narodne nošnje, pjesme i plesove, te bogatu gastronomsku ponudu. Lov je moguć u neposrednoj blizini grada, a ribolov na obližnjem ribnjaku i rijeci Dravi.

NAŠICE

Našice se prvi put spominju 1229. godine. U srednjovjekovnim ispravama nazivaju se: Nolko, Nolche, Negke, Nexe, Nekche, Vesice i Nesice.

Svjetovni gospodari Našica i našičkog posjeda bijahu Abe, David Lacković, Ivan Korvin, Ivan i Nikola Gorjanski, te iločki knezovi Ujlaky. U crkvenom pogledu vlasnici su templari, ivanovci i franjevci. Godine 1734. našički posjed kupuju grofovi Pejačević i drže ga sve do 1945. godine.

Našice, grad duge povijesti obiluje kulturno povijesnim spomenicima. Klasicistički dvorac obitelji Pejačević, jedna je od najljepših građevina na ovim prostorima. U prostranom parku Pejačevići su izgradili manji, prizemni lovački dvorac. U gradu je neogotička kapelica s kriptom obitelji Pejačević, te grob skladateljice Dore Pejačević.

VALPOVO

Povjesni nam izvori kazuju da je od prvog poznatog pisanog spomena Valpova do danas proteklo gotovo 700 godina. Naime, tu tvrdnju potkrepljuju pisani dokumenti iz 1332. godine o postojanju valpovačke organizirane katoličke župe.

Od važnijih povjesnih datuma ističemo 24. travnja 1438. godine kada je Valpovo proglašeno trgovištem. Nakon dvomjesečne opsade, 23. lipnja 1543. godine, Turci su osvojili Valpovo i vladali ovim prostorima pune 144 godine. Od 1687. do 1721. godine Valpovom vlada Bečka dvorska komora. 31. prosinca 1721. godine valpovacko je vlastelinstvo poklonjeno barunu Petru Antunu Hilleprandu od Prandaua, koji je prvi barun u Valpovu. Smrću posljednjeg baruna Gustava 1885. godine, ženidbenim vezama, prvi valpovački grof postaje Konstantin Normann Ehrenfelski, a zadnji Rudolf, koji umire u Valpovu 1942. godine.

Najznačajnija godišnja manifestacija je Ljeto valpovačko, na kojem sudjeluju brojna kulturno-umjetnička društva s folklornim, glazbenim, scenskim i drugim programima.

DVORCI

u revitalizaciji i obnovi

OSJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA

DVORAC TIKVEŠ

Tikveš je naselje ili pustara na 19 kilometara od Bilja. Nalazi u središtu sjevernog dijela Parka prirode u blizini crpne postaje Tikveš na Vemeljskom Dunavcu.

Nastalo je izgradnjom niza samostojećih prizemnih građevina obodno uz prometnicu. Okruženo kvalitetnim šumskim fondom, ima izvrsne uvjete revitalizacije u obliku etno sela.

Arhaičnost izgrađenih građevina, te svojevrsna izdvojenost u divljini, posjetitelje može privući svojom izoliranošću u odnosu na okolni prostor. Stanovnici su se nekada uglavnom bavili gospodarenjem bogatstvima Kopačkog rita kao što su lov, ribolov, šuma, trska, stari zanati

DVORAC U DARDI

Prvi pisani dokumenti u kojem se spominje Darda potječe iz 1410. godine u vrijeme kada je bila u posjedu Ladislava Sigettija. Najstariji popis stanovništva obavljen je 1690. godine i pokazuje da ovdje živi 75 obitelji.

Godine 1848. Kazimir Esterhazy u Dardi je sagradio zamak koji je danas kulturni spomenik.

Područje Općine ima bogato povijesno nasljeđe, za vrijeme Rimljana Darda je bila vrlo važna strateška točka na dunavskoj granici kojom je prolazila prometnica od Murse (Osijek) do Aquincuma (Budimpešta).

DVORAC EUGENA SAVOJSKOG – BILJE

U Bilju je nedaleko od Kopačkog rita, lovački dvorac Eugena Savojskog najvrijednije necrkveno baranjsko zdanje, u osnovici zatvoren četverokut s obojenim grbom i zastavama koje govore o pobjedniku nad Turcima, kojeg Ljudevit 14. zbog niskog rasta nije htio primiti u vojsku.

Dvorac s parkom je središnja turistička atrakcija. Park je zaštićen kao hortikulturni spomenik. Jednobrodna župna crkva sv. Marije s portalom iz 1755. godine ima inventar iz 18. i 19. st.

KOLOĐVAR

Zidine tj. Korođgrad ili Kolodžvar podigla je obitelj Korog na mjestu rimske utvrde, kako smatraju povjesničari, oko 1250. g., kao obranu od najezde Tatara. Sama tvrđava Korog u spisima se spominje 1290. g. Utvrda je kao sojenica od tvrdog građevinskog materijala sagrađena na sjeveroistočnom dijelu korogvarskog rita – poznate depresije koja se smjestila između Čepina, Vuke, Dopsina, Hrastina i Ernestinova.

Tlocrt kule je kružan, s promjerom oko 40m, u središtu utvrđenog dijela je otvoreni dvorišni prostor na kojem su nalaze ostaci četverokutne porušene kule, što upućuje na zaključak da se ispod ove pozornice nije nalazila jama s lavovima. U 17. st utvrda se spominje kao Dirutum castellum Korogyvar, što se odnosi na vrstu utvrde, a znači grad u močvari. Uzevši to u obzir, on je specifičan i jedinstven primjer utvrde u hrvatskim krajevima, s obzirom na poseban sustav gradnje na hrastovim štapovima, koji su slagani unakrsno na močvarnoj podlozi. Kako je to područje melioracijom isušeno, Zidine su se našle na uzvisini. Kada su Turci 1526. g. osvojili Osijek, Kolodžvar je razrušen i napušten. Iz tog vremena o njemu ne postoje nikakvi podaci i od tada više nije obnavljan. O Zidinama se još uvijek pričaju legende, kao npr. kako je tamo nekada živio i haračio grifin, kako još uvijek postoji podzemni put koji vodi do katakombi, pun zlata, dijamantata i svega.

ERDUT – DVIJE KULE

U Erdutu 70 metara iznad Dunava dominira srednjovjekovna Erdutska kula s kraja 15. stoljeća. Vjetrovi, kiše i bujice tijekom povijesti su oblikovali krajobraz kroz koji je izgrađena Poučna staza u dužini dva kilometra, na kojoj se nalaze stepenice zdravlja koje počinju kod kule, a posljednja, 226. stepenica, je na samom Dunavu. Najznačajniji gospodarski subjekt cijele općine i Erdutskog vinogorja su Erdutski vinogradi d.o.o. Povijest ove vinarije seže u 18. stoljeće, u vrijeme kada se neprohodna područja krče i pretvaraju u plodne oranice i vinograde, kada je Ivan Kapistran II. pl. Adamovich Čepinski izložio sanduk s 12 boca erdutskog vina na Svjetskoj izložbi u Parizu.

DVORAC PEJAČEVIĆ NAŠICE

Dvorac Pejačević nalazi se u središtu Našica. Smješten je u perivoju, danas gradskom parku, zajedno s manjim dvorcem i gospodarskim objektima te nedavno izgrađenim stambenim zgradama i hotelom. Ime nosi po znamenitoj plemićkoj obitelji Pejačević.

Temelje prvotnog dvorca postavio je polovicom siječnja 1811. grof Vincencije Pejačević (1780.-1820.). U siječnju 1812. dvorac je bio gotov. Taj stari dvorac bio je građen u klasicističkom stilu i bio je manji od današnjeg. Dvorac je bio pravokutnog tlorisa, s devet prozorskih otvora na južnom ulaznom pročelju. Središnji dio dvorca, u širini tri prozorske osi, bio je istaknut većim prozorima i altanom, nošenom stri luka.

Osim umjetničkog, dvorac ima i povijesni značaj. U njemu je živjela znamenita hrvatska skladateljica Dora Pejačević, kći hrvatskog bana Teodora Pejačevića.

DVORAC PRANDAU – NORMANN VALPOVO

Dvorac Prandau - Normann je srednjovjekovno-barokni graditeljski kompleks dvorca u Valpovu, jedan od najstarijih i najvećih dvoraca u Slavoniji, a ubraja se među najvrijednije povjesne arhitektonske sklopove profane arhitekture u sjevernoj Hrvatskoj. Nastao je pregradnjom i dogradnjom starije utvrde te je tako nastala ova jedinstvena, vrlo slikovita i vrijedna povjesno-arhitektonska cjelina. Kompleks dvorca sastoji se od srednjovjekovne kule, bočnih baroknih krila naslonjenih na srednjovjekovne vanjske bedeme, dvorske kapele, unutrašnjeg dvorišta i kasnobarokno-klasicističke pročelne palače. Okružuju ga u 19. stoljeću djelomično zasuti srednjovjekovni obrambeni opkopi koji su do sredine 19. stoljeća bili ispunjeni vodom i povezani s obližnjom rijekom Karašicom. Stari zidani most s lukovima vodi preko opkopa do glavnog i jedinog ulaza u dvorski kompleks. Od dvorca se prema jugu širi prostirani pejsažni perivoj.

DVORAC PRANDAU – MAILATH DONJI MIHOLJAC

Dvorac Mailáth nalazi se u Donjem Miholjcu. Smatra se jednim od najočuvanijih dvoraca u Hrvatskoj.

Dvorac je građen od 1903. do 1906. za mađarsku obitelj Mailáth, uz raniji prizemni barokni dvorac Prandau s kojim čini jedinstvenu cjelinu. Arhitekt dvorca je István Möller. Uz dvorac je uređen perivoj.

Vlastelinstvo Donji Miholjac formirano je 1831. godine i bilo je u vlasništvu valpovačke obitelj Hilleprand von Prandau. Prandauova kći Stefanija udala se za mađarskog grofa Georga Mailátha te Donji Miholjac tako pripao grofovima Mailáth von Székhely.

Dvorac ima pravokutan tlocrt sa središnjim hodnikom uz koji se s obje strane nižu prostorije. U sredini je veliko predvorje. Cijeli se dvorac ističe bogatim ukrasima u neogotičkom stilu, s elementima stila Tudor. Sačuvani su bogati detalji: dekorativna stolarija, ograde stubišta, stropne i podne obloge, štukature i ugrađeni ormari, koji čine tek dio nekadašnje opreme u pedesetak prostorija. Dvorac bio uređen Mailáthovim trofejima iz Slavonije i putovanja po Africi i Aziji.

KUĆA U PRIRODI – ZLATNA GREDA

Kuća u prirodi Zlatna Greda, mjesto je gdje se spajaju prelijepa priroda, gastronomija, avanturistički duh i učenje o prirodi. Isprobajte razne adrenalinske aktivnosti ili team building programe, te doživite okuse i mirise baranjskih i slavonskih specijaliteta.

Zlatna Greda smještena je u Baranji, 30-tak kilometara od Osijeka, na sjevernom ulazu u Park prirode Kopački rit. Nekadašnja upravna zgrada pustare Zlatna Greda pretvorena je u edukacijsku i eko-turističku destinaciju s popratnim sadržajima koji će vaš boravak pretvoriti u čisti užitak i nezaboravno iskustvo. Ovo je destinacija iz koje se nećete htjeti vratiti u stvarnost!

SPOMENICI I KULTURNA BAŠTINA

OSJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA

DRŽAVNA ERGELA ĐAKOVO

Ergela u Đakovu osnovana je davne 1506. godine, što je svrstava među najstarije ergele u Europi i govori o dugoj tradiciji uzgoja konja na tom području. Konji lipicanske pasmine na Ergeli se počinju uzgajati početkom 19. stoljeća.

Danas kao Državna ergela Đakovo i Lipik, za uzgoj i selekciju konja koristi dvije lokacije – Pastuharnu, smještenu u srcu Đakova, i Ivandvor, u neposrednoj blizini grada. Osim uzgoja i selekcije konja, Ergela se bavi i dresurom čija kvaliteta se potvrđuje zauzimanjem zapaženih mjeseta na konjičkim natjecanjima.

Brojnim nastupima u svijetu, đakovački lipicanci pronosili su i pronoze glas o Đakovu i Đakovštini. Tako je, oduševljena nastupom đakovačkih lipicanaca na otvorenju Olimpijskih igara, engleska kraljica Elizabeta II., dobra poznavateljica ovih plemenitih životinja, 1972. posjetila Ergelu i provezla se gradom slavnim i nadaleko poznatim četveropregom đakovačke ergele.

PARK PRIRODE KOPAČKI RIT

Ako želite doživjeti iskonsku prirodu, prirodu u punoj ljepoti, ali i prirodu nesmiljenu i žestoku, tada posjetite Kopački rit. Ondje ćete se podjednako suočiti i s ljepotom rađanja i s tugom umiranja. Sve što priroda može pokazati u svojoj beskrajnoj raznolikosti, naći ćete u šumama i vodama Kopačkog rita.

Svjetski poznat prirodni močvarni rezervat KOPAČKI RIT najveće prirodno mrijestilište ribe, pravo je mjesto za odmor i rekreativni šport ribolovcima i lovcima. Tu je stanište više tisuća srneće divljači, čuvenih beljskih kapitalnih jelena, divljih svinja i pernate divljači.

Ovdje preko godine boravi oko 270 vrsta ptica i to je pravi ornitološki raj, u koji se brzo i lako može doći dobrim prometnicama i neposrednim promatranjem uvjeriti izbliza u ljepote i bogatstvo očuvane prirode atraktivnom plovidbom po Kopačevskom jezeru.

Kopački rit ima i međunarodno značenje. Evidentiran je kao "Ornitološko značajno područje" i kao "Ramsarsko područje", što znači da je upisan u listu međunarodno značajnih močvara.

Kopački rit je prirodni močvarni rezervat što je nastao na sutoku rijeke Drave u Dunav s poplavnim područjem od oko 17.000 ha. Godine 1967. proglašen je zaštićenim područjem, a 1976. rezervatom. Razlog tomu je činjenica da u njemu živi oko 40 vrsta slatkovodnih riba (šaran, štuka, som, smuđ, deverika, linjak, kesega, babuška) i što je to jedno od najvećih prirodnih mrijestilišta u srednjoj Europi.

Ovdje živi oko 267 vrsta ptica močvarica među kojima su posebno vrijedne: orao štekavac, crna roda, bijela čaplja, čigra, gak-kukavac, razne vrste divljih pataka, divlje guske, bijeli labud, očvara.

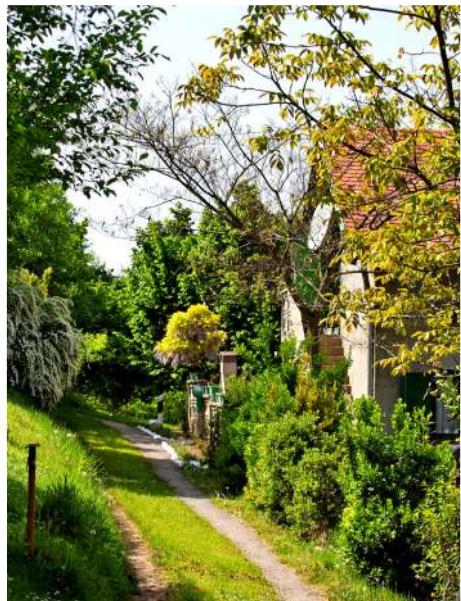
Nepregledni trščaci, močvare i bare idealno su stanište nadaleko poznatog baranjskog jelena, srne, divlje svinje, divlje mačke. Od sitne divljači treba spomenuti: zeca, lisicu, jazavca, fazane i kune zlatice.

SEOSKA DOMAĆINSTVA

Seoski turizam ili agroturizam je specifičan oblik turizma, u kojem je glavni motiv putovanja "povratak čovjeka prirodi". Sastoji se od riječi turizam, dakle promjene svakodnevnog okoliša nepoznatim ili različitim, i sela.

Prije stotinjak godina samo su imućniji ljudi u gradovima sebi mogli priuštiti provođenje godišnjeg odmora na moru/planinama, pa je uobičajeno odredište bilo selo i rodbina. Danas, kad mnoga gradska djeca nisu nikad vidjeli uživo konje, krave ili svinje, seoski turizam je postala čak pomodna pojava, kojoj se ne mogu odreći pozitivni efekti čovjekovog bivanja u prirodi.

GASTRONOMIJA

Slavonci su bogatstvo njiva, šuma, rijeka i obora oduvijek znali pretvoriti u slastan zalogaj i podićiti se obiljem dobrog jela. Malo se koja naša regija može pohvaliti tolikim bogatstvom recepture.

Mnoge prigode u životu Slavonaca bile su povod za velika slavlja. Tako su nastala prigodna jela pri žetvenim radovima, rođenjima, zarukama, vjenčanjima, crkvenim blagdanima (Božiću, Uskrsu, pokladama), poznatim slavonskim kolinjima...

Posebno se dičimo jelima pripremljenim po izvornoj recepturi kao što su čobanac, riblji paprikaš, pileći paprikaši i mnoga druga. Udomaćen je način pripreme povrća u obliku variva povezanog papriciranom zaprškom. U kući svakog pravog Slavonca bit ćeće počašćeni domaćim kulenom, domaćom šunkom, suhom kobasicom, i drugim prepoznatljivom delicijama.

Baranja je od rimskih dana cijenjena kao vinska regija, te i danas ima mnogo toga za ponuditi kad su u pitanju vrhunска vina s dugogodišnjim pedigreeom. U toj se plodnoj ravnici već tisućljećima uzgaja vinova loza.

Široka duša slavonska, plemenito srce i poznata gostoljubivost učinit će užitak u ovim jelima nezaboravnim.

BEĆARAC I FOLKLORNA BAŠTINA

Nošnja je vjerojatno jedna od najizrazitijih osobitosti jednog naroda i svojom raznovrsnošću najbolje oslikava bogatstvo narodne baštine.

U Osječko-baranjskoj županiji do izražaja dolazi nekoliko karakterističnih tipova nošnji. Područje Valpovštine prepoznatljivo je po nošnji koja se nosila u selima Bizovac, Habjanovci, Brođanci i Ladimirevci. Žensko je ruvo u spomenutim selima šlingano kratko i široko.

Promatrajući etnološke značajke ovog područja ne možemo zaobići Baranju. Baranja je izuzetno etnološki bogato i snažno područje sa znatno drugačijim značajkama. Zbog dugogodišnje prometne izoliranosti Baranja je više nego ostala područja sačuvala mnoge tradicijske, čak i vrlo arhaične elemente.

Pomoću bećaraca stanovništvo ruralnih dijelova na šaljiv i jezgrovit način u desetercima prikazuje svoj svakidašnji rad, izražava emocije ljubavi i veselja, ali i radosti i tuge. U njima se odražavaju običaji i kulturna nošnja, rad slavonskih i baranjskih seljaka na zaigran način.

LJELJE

Ljelje su djevojke iz sela Gorjani kod Đakova koje u proljeće, o blagdanu Duhova, odjevene kao kraljice obilaze selo i izvode ritual sastavljen od osobitih pjesama i mačevnog plesa.

Običaj ne potječe iz turskog doba, kako se često priča, nego iz pradavnih vremena Slavena. Uloge kraljica i kraljeva (djevojaka sa urešenim šeširima na glavi kao oznakama muškoga spola), te čauša, zastavnika, djeveruša i djevera otkrivaju svadbenu tematiku ovih ophoda. Smatra se da je Ljelja žena slavenskog boga Peruna. Običaj je u kasnom srednjem vijeku bio poznat Hrvatima diljem prostora koje nastanjavaju. Tako su Gundulić i Palmotić dobro poznavali taj običaj, uspoređivali su ih s Amorom i Kupidom.

Godišnji proljetni ophod kraljice u Gorjanim, Slavonske kraljice ili Ljelje, narodni običaj, upisan je 1966. godine kao hrvatska kulturna baština. Prepoznat je 2007. kao nematerijalna svjetska baština i 2009. godine upisan je na UNESCO-v popis nematerijalne svjetske baštine u Europi.

KIPARSKA KOLONIJA ERNESTINOVO

Kiparska kolonija Ernestinovo održava se od 1973. godine prkoseći vremenu. Svake godine u kolovozu, u Parku skulptura u Ernestinovo, okupe se entuzijasti umjetnici, slikari, kipari, te vrijedno djelom urezaju svoje tragove u slavonski hrast. Izrađene skulpture se postavljaju u samom parku, te uz glavnu ulicu u Ernestinovu. Zahvaljujući entuzijazmu male skupine ljudi, ali ne običnih, Ernestinovo je naširoko poznato po svojoj jedinstvenoj Kiparskoj koloniji naive.

MEMORIJALNI KOMPLEKS BATINSKA BITKA

U sastavu Memorijalnog kompleksa nalazi se spomenik Crvenoj armiji „Pobjeda”, rad akademskog kipara Antuna Augustinčića, podignut na mjestu najžešćih borbi (tzv. „krvava kota 169”), Spomen-dom s dvije izložbene prostorije i stalnom mujejskom izložbom o Batinskoj bici te Spomen-park i zajednička grobnica s posmrtnim ostacima 1.297 boraca Crvene armije. Za vrijeme Domovinskog rata, 1990-ih, većina mujejskih predmeta je očuvana iako su prostori pretrpjeli štete. Zbog neospornog značaja Batinske bitke, na prijedlog Ministarstva kulture RH, započelo se s izradom novog mujeološkog postava u građevinski obnovljenom Spomen-domu.

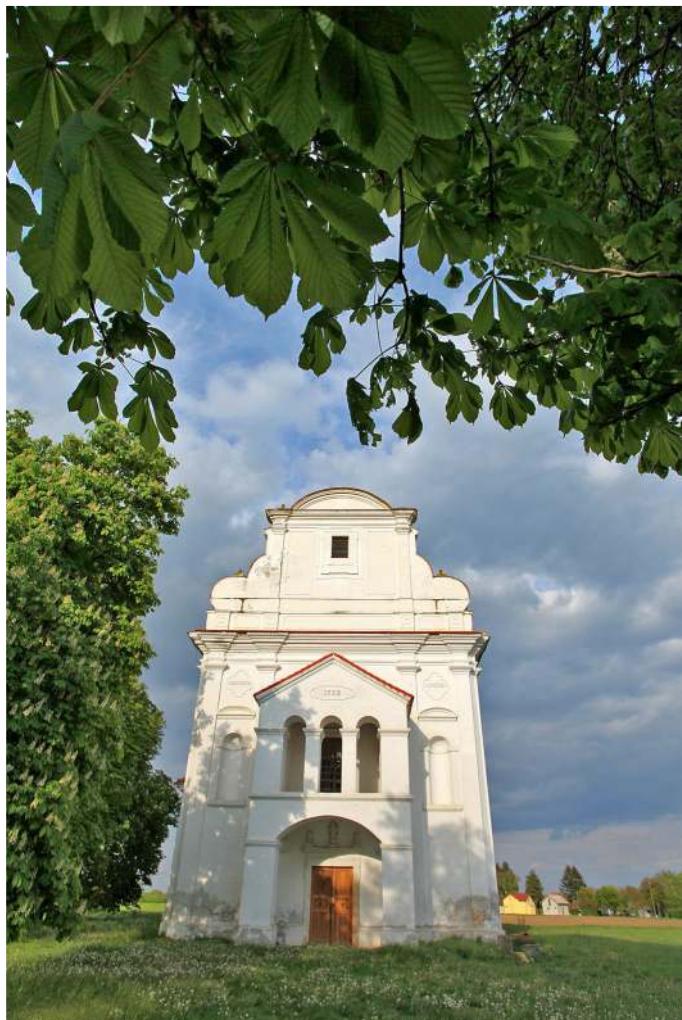
SAKRALNI OBJEKTI I SVETIŠTA

OSJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA

ŽUPNA CRKVA SV. PETRA I PAVLA U TOPOLJU

Građena je 1722. u slavu i čast na pobjedonosni pohod princa Eugena Savojskog nad Turcima nakon znamenite bitke kod Sente 11. rujna 1697. Topolje je sjedište Župe sv. Petra i Pavla apostola, osnovane 1247., a obnovljene 1775., koja pripada Baranjskom dekanatu Đakovačke i srijemske biskupije. Izvan Topolja nalazi se župna crkva sv. Petra i Pavla apostola, izgrađena 1772., a u mjestu crkva sv. Marka evanđelista, izgrađena 1890.

SVETIŠTE GOSPE OD UTOČIŠTA ALJMAŠ

Svetište Gospe od Utočišta u Aljmašu je najznačajnije marijansko svetište u Đakovačko-osječkoj nadbiskupiji, ali i u cijeloj Slavoniji. Smješteno je oko 25 kilometara istočno od Osijeka.

Aljmaš s pravom nazivaju "oazom mira". Oko dva kilometra udaljen od ušća Drave u Dunav, dijelom priljubljen uz veliku rijeku, a dijelom se širi po blagim obroncima, prošaranim vinogradima, voćnjacima, šumarcima i brojnim vikendicama. Prije Domovinskog rata u njemu se počeo uspješno razvijati seoski turizam s atraktivnom ponudom lovstva i ribolovstva – u neposrednoj blizini prostire se poplavno područje Kopačkog rita.

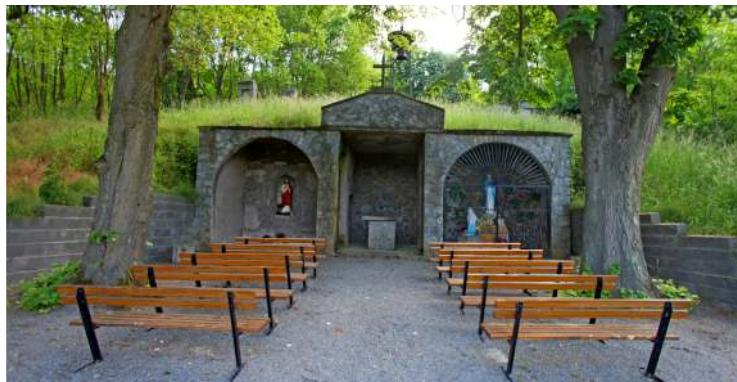
Gospa od Utočišta Druga znamenitost Aljmaša je svetište "Gospe od Utočišta", koje već 300 godina na Veliku Gospu (15. kolovoza) pohode hodočasnici iz istočne Slavonije. U sklopu opće duhovne obnove nakon izgona Turaka iz Podunavlja (1687.) isusovci su poticali štovanje Gospe. Godine 1689. oni su u baranjsko selo Lug donijeli Bogorodičin kip i utemeljili svetište. Ubrzo je Baranja zahvaćena valom kolonizacije kalvina iz Mađarske, koji ne štuju Bogorodicu, pa je kip 1704. čamcem spušten do Aljmaša. Po pučkoj legendi, Gospa je prvotno smještena u kolibu od pruća i blata, a zvono je obješeno na obližnju trešnju. Budući je Gospa ondje našla utočište i ljubav mještana, dobila je službeno ime "Gospa od Utočišta" i postala utočište svima koji u nevolji vape za njezinom pomoći.

SVETIŠTE MARIJE LURDSKE – POPOVAC

Svetište Marija Lurd jedino je marijansko svetište u Baranji. Nema preciznih pisanih tragova o gradnji, pa usmena predaja kaže kako je sve počelo tijekom Prvog svjetskog rata, 1916. godine. Tada je, naime, popovački župnik pozvao vjernike, većinom Nijemce, da prikupe novac i kupe kip Gospe Lurdske.

Zemljište na kojem se svetište nalazi darovala je popovačka obitelj Scheibl, a kip kupljen novcem mjesnih vjernika postavljen je 1921. godine. Godinu dana nakon toga blagoslovijen je, nakon čega je, prema uzoru na lurdsko svetište, sagrađena i špilja u kojoj se kip danas nalazi.

KATEDRALA SVETOG PETRA U ĐAKOVU

Đakovačka katedrala Svetog Petra u neoromaničkom stilu stolna je crkva Đakovačko-osječke nadbiskupije.

Graditelj katedrale je biskup Josip Juraj Strossmayer (biskup od 1849.- 1905.). On je uspio fokusirati interes habsburgškog dvora na jugoistok monarhije, želivši da ono pojača svoj uticaj i prisutnost u tom dijelu svijeta, smatrajući da je to strateški interes carevine. Tako je uspio dobiti sve moguće privole, pa je kod bečkog arhitekta Karla Rösnera 1854. naručio projekt za izgradnju velepresti katedrale i to u romanskom slogu, da se dva življa, zapadni i iztočni, u skladnu cielinu spajaju. U kripti katedrale grobnica je biskupa Strossmayera.

KONKATEDRALA SV. PETRA I PAVLA APOSTOLA U OSIJEKU

Osječka konkatedrala Svetog Petra i Pavla je drugostolna crkva Đakovačko-osječke nadbiskupije. Sagrađena je u neogotičkom stilu.

Osječku konkatedralu dao je sagraditi biskup tadašnje Đakovačke i Srijemske biskupije, Josip Juraj Strossmayer. On je godine 1866. dao prvi poticaj za gradnju nove crkve.

Unutrašnjost je dovršena 1938.–1942. godine kada je vodeći hrvatski slikar Mirko Rački prekrio zidove i stropove s freskama jarkih boja koje prikazuju poznate epizode iz Starog i Novog zavjeta. Unutrašnjost je prava riznica neogotičke ornamentike, sa slijedom vrhunskih oltara iznad kojih su obilni vitraji. Ulaz u crkvu na mala vrata koja se nalaze desno od glavnog portala, nadgledaju tri vodorige.

MANIFESTACIJE I AVANTURE

OSJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA

PANNONIAN CHALLENGE

Svake godine krajem proljeća ili početkom ljeta lijeva obala Drave, plaža i kupalište Copacabana poznato kao Kopika, na pet dana postaje mjestom održavanja najvećeg extremno-sportskog i glazbenog događanja u Hrvatskoj i jugoistočnoj Europi – Pannonian Challenge.

Natjecanja se održavaju u kategorijama skate boardinga, BMX-a i inlinea, a glazbeni program je kombinacija rock i electro zvuka. Festival privlači velik broj turista, posebice mladih i onih koji se tako osjećaju iz cijele srednje i jugoistočne Europe.

SUNSET RUN – MOSTOVI OSIJEKA

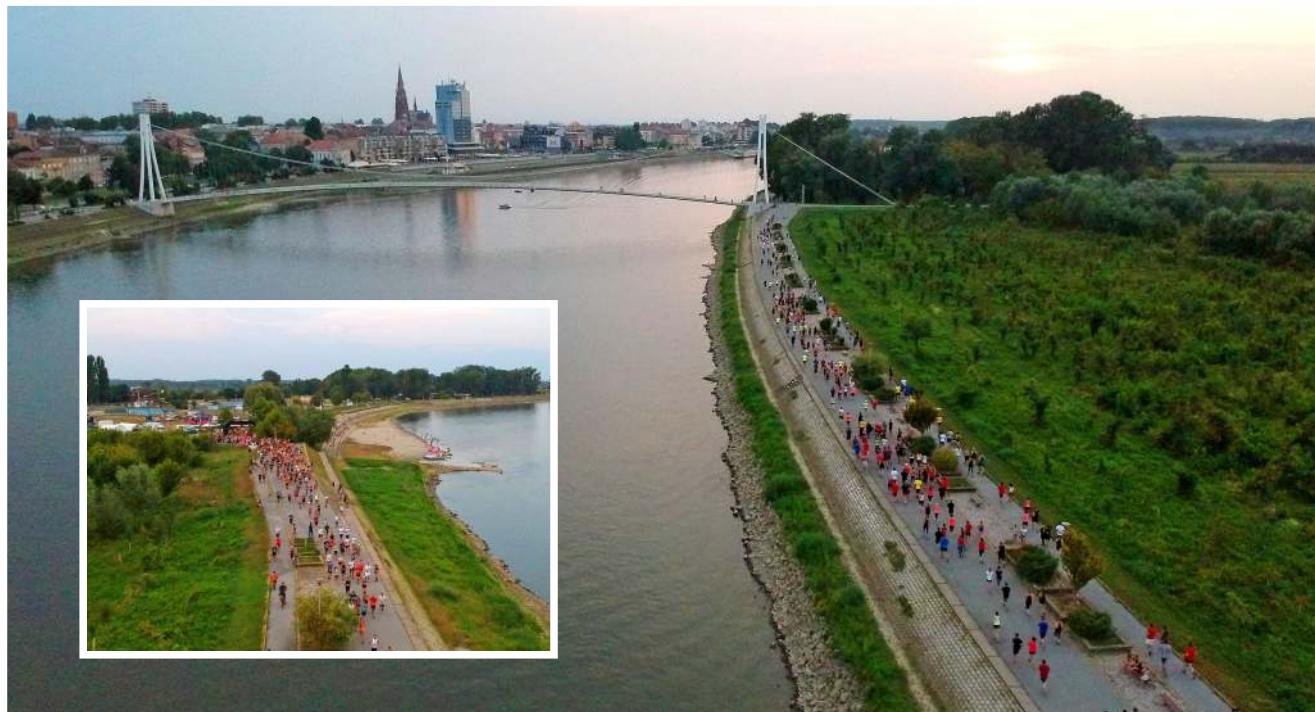
Izuzetna čast ugostiti vas u našem prelijepom gradu. Pokazati vam sve njegove čari. Vjerujte, zavesti će vas brzo i brutalno.

Doživjet ćete jedan od najljepših sutona koje priroda može ponuditi.

Osijek je grad sporta. Mnogi veliki sportaši svoje prve sportske korake odradili su upravo na obalama rijeke Drave, najčišće nizinske rijeke u Europi.

Rekreacija uz vodu posebno smiruje tijelo i um. To zna i veliki broj trkača koji svakodnevno okupiraju osječku šetnicu.

Pozivamo vas da nam se pridružite u ovoj jedinstvenoj utrci. Vjerujemo i truditi ćemo se da vam ostane dugo u sjećanju.

PANONSKI FESTIVAL

Posjetite „Panonski folklorni festival” na prostoru ispred secesijskog zdenca na Šetalištu kardinala Franje Šepera (promenada uz Dravu i Zimsku luku). Svake večeri nastupit će ansamblji koji njeguju hrvatski koreografirani folklor, iz četiri hrvatske folklorne zone te gosti iz inozemstva.

U organizaciji Osječko-baranjske županije, Grada Osijeka i HKUD-a "Osijek 1862." okupi se nekoliko ponajboljih Ansambala koji njeguju hrvatski koreografirani folklor. Uz folklorne ansamble posjetitelji će moći vidjeti i izvorne folklorne skupine, te tamburaškie orkestre.

Festival ima četiri festivalske večeri. Nakon koncerta u noćnim plesnim radionicama posjetitelji mogu naučiti plesne korake i zaplesati zajedno sa članovima ansambla koji će voditi radionicu.

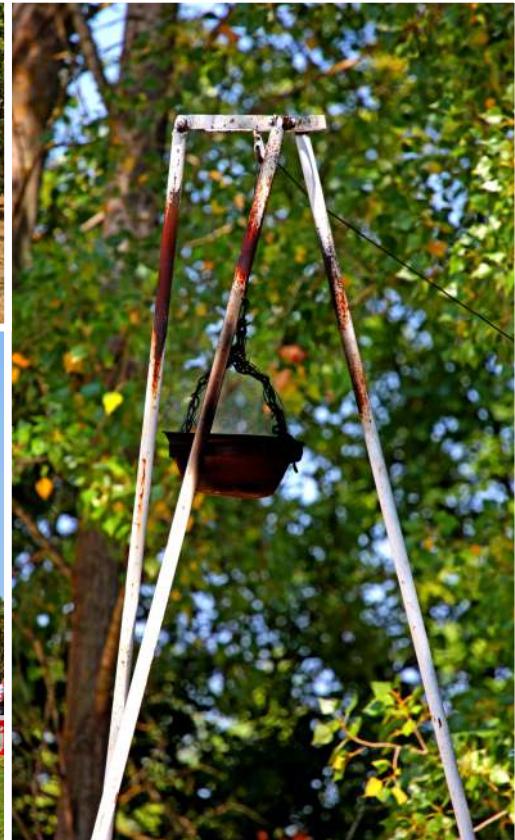

OLIMPIJADA STARIH ŠPORTOVA U BROĐANCIMA

Jedina i najznačajnija kulturno - sportska manifestacija, koja se tradicionalno održava već više od 30 godina na području općine Bizovac je Olimpijada starih sportova u Brođancima.

Izvorni stari sportovi, koji se prezentiraju na Olimpijadi stari su nekoliko stoljeća, a malo je pisanih dokumenata kada su se i gdje pojavili.

Do pojave suvremenih sportova igrali su ih uglavnom pastiri dok su čuvali stada, ili se odmarali, poljodjelci u predahu napornog rada kao i djeca u slobodnom vremenu. Nedjeljom i za vrijeme svetkovanja momci bi se nadmetali pred svojim odabranicima, kako bi se dokazali.

ĐAKOVAČKI VEZOVI

Đakovo je domaćin i organizator smotre folklora Slavonije i Baranje "Đakovački vezovi" koja se održava svake godine (od 1967.) početkom mjeseca srpnja. Naziv Smotre potpuno odgovara priredbi: sudjeluje sedamdesetak folklornih skupina s oko četiri tisuće izvođača, a svaka skupina ima drugačiju nošnju, svaka nošnja drugačiji vez. Tisuće vezoval!

Svečana povorka svih sudionika prolazi ulicama grada kao neka pokretna izložba boja i linija kao da se duga spustila na grad.

Trg ispred katedrale i Ljetna pozornica u Strossmayerovu parku su središta događanja. Smjenjuju se grupe, pjesme, plesovi, običaji. Program traje neprekidno do večernjih sati, a gledalište se ne prazni. Teško je naći dvije jednake nošnje, svaka svojom ljepotom privlači pažnju.

VESLANJE U KANUIMA

Postoji li bolji način za upoznavanje Dunava, Drave i Kopačkog rita od veslanja u kanuima, kupanja i odmora na pješčanim otocima?

Rijeka Dunav svojom impresivnom veličinom oduzima dah. Mnogobrojni dunavci, pješčani sprudovi, bogatstvo biljnog i životinjskog svijeta pružaju nesvakidašnje prizore netaknute prirode. U vrijeme velikih poplava dunavske šume i šumski putovi nestaju pod goleim količinama vode. Krošnje hrastova, vrba i topola jedini su „otoci“ na horizontu. Pustit ćemo vas da se nakratko izgubite u vodenom prostranstvu Kopačkog rita, naravno uz budno oko našeg vodiča.

Izgubite se u vodenim prostranstvima, promatrajte gozbu močvarnih ptica, uz šum vesla, daleko od cesta, zgrada...

FOTO SAFARI

Foto safari je najbolja kombinacija pustolovine i istraživanja prirodnih ljepota Kopačkog rita. Sve nezaboravne trenutke zabilježite svojim fotoaparatom.

Kopački rit mijenja se 365 dana u godini. Svako godišnje doba nosi zanimljivosti u biljnom i životinjskom svijetu. S dolaskom proljeća u Kopački rit ulazi voda, vraćaju se ptice, jelenska divljač dobiva mlade, močvarne biljke su u cvatu. U ljetnom i jesenskom periodu životinje su aktivne, izvode svoje mlade u prve šetnje, u kolovozu i rujnu mužjaci jelena rikom dozivaju svoje partnerice. Zimi miruje vegetacija i lakše je uočavati kretanje krupne divljači, promatrati močvarne price kako se bore za rijetke komade hrane koje pronađu pod snijegom...

Uz pratnju stručnog vodiča Eko centra podiđite duboko u šume Kopačkog rita, pronađite koštu s mladim teletom, snimite divlje svinje u pohodu na dudove i kupine, mlade labudove u gnijezdu, lovorla štekavca...

BICIKLISTIČKE STAZE

U nizu mogućnosti koje pruža rijeka Dunav, posebno se ističe cikloturistička staza duž riječnog toka, a u Osječko-baranjskoj županiji prolazi kroz slijedeća područja (etape):

- / Udvar - Duboševica - Topolje - Gajić - Draž - Batina - Zmajevac - Suza – Kneževi Vinogradi (34km);
- / Kneževi vinogradi - Grabovac - Lug - Bilje (19km) i
- / Bilje - Osijek - Nemetin - Sarvaš - Bijelo Brdo - Dalj (30km)

Iz definirane 3 etape vidljivo je da je dužina Dunavske rute u Osječko-baranjskoj županiji 83 kilometra.

ADRENALINSKI PARK

Zabavite se i podignite razinu adrenalina kroz savladavanje visinskih prepreka na prvom slavonskom adrenalinskom parku ili zip-line-u, te se okušajte u penjanju na umjetnu stijenu. Adrenalinski park se sastoji od dvije razine niže (3m) i više (7m). Mali adrenalinski park namijenjen je najmlađima i besplatan za korištenje.

Doživi putovanje
**Osječko-baranjskom
županijom**

IZRADA APLIKACIJE:

NARUČITELJ:

DESIGN BROŠURE:

Vjeran Vidaković

OSJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA

31000 Osijek, Trg Ante Starčevića 2